

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Qvæstio IV. In Titulum IV. Ne Prælati Vices Suas, Vel Ecclesias, Sub Annuo
Censu Concedant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

QVÆSTIO IV.

IN TITULUM IV. NE PRÆLATI VICES
SUAS, VEL ECCLESIAS, SUB ANNUO CEN-
SU CONCEDANT.

595 **D**uplex quæstio continetur in hoc titulo. 1. Est, an Prælati licitè, sub annuo censu, vices suas, hoc est, *jurisdictionem suam* alicui concedere possint? Secundo an proventus Ecclesiarum, sub onere census annui, locari possint? Subjungitur titulus iste priori, tanquam ejus appendix, utpote continens aliquam etiam speciem Simonix.

ARTICULUS. I.

An Prælatus Ecclesiasticus, sub annuo censu, licitè jurisdictionem suam concedere possit?

596 **R**esponso est negativa ex c. 2. & 3. h. t. ubi in postremo sic loquitur Alexander III. Quoniam *enormis consuetudo in quibusdam locis, contra SS. Patrum institutiones invaluit, ut sub annuo censu* (seu pretio) *Sacerdotes ad Ecclesiarum Regimen stantur* (v.g. ut sint Decani, Archipresbyteri, Archidiaconi, vel ut agant vices Episcoporum in terminandis causis Ecclesiasticis) *ne id fiat, omnibus modis prohibemus &c.* Idem etiam habetur in Tridentino. Sess. 25. de Reformation. c. 11. ibi: *non liceat, etiam jurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in Spiritualibus, locare; nec conductori- bus per se, aut alios exercere &c.*

597 Ex hoc coll. 1. nulli Prælati Ecclesiastico licere, *vices*, hoc est *jurisdictionem suam*, quam habet ab Ecclesia, sub annuo censu, seu *pensione*, alteri concedere, ut constat ex c. 1. & 3. h. t. Coll. 2. Simoniacum esse Episcopum, vel Prælatum Ecclesiasticum illum, qui (recepto pretio) alteri suam jurisdictionem committit, Barbosa. in c. 1. h. t. n. 2. Sic enim vendit spirituale pro aliquo temporali. Coll. 3. Vicarium non esse Simoniacum, qui ab Episcopo, vel

alio Prælato constituitur, & recipit salarium laboris, pro sustentatione. Azor. Instit. moral. p. 3. l. 12. c. 14. q. 1. Nam accipere sustentationem, ex naturali justitia debetur ei, qui servit alteri, ut diximus præcedenti titulo. Ad quæstionem autem cur Episcopus, alteri, pretio accepto, committens vices suas, sit Simoniacus? non autem Vicarius recipiens pretium ab illo? responder Panormitanus hic, discrimen esse; quia Vicarius constitutus recipit *pretium sui laboris*, cum Episcopo locet suas operas, & nullo jure cogatur gratis servire. c. *eum ex officio*. De præscript. at verò Episcopus committens alicui suam jurisdictionem accepto pretio, vendit illi suam potestatem spirituales.

Coll. 4. Eum, qui dedit pecuniam, 598 ut spirituales jurisdictionem exerceat (v.g. ut *constitueretur* Vicarius) privari suo officio c. 1. h. t. & quidem *ipso jure* juxta Barbos. cit. n. 3. contra Vallensem hic n. 1. & eum, qui ei suam jurisdictionem confert, amplius conferre non posse, & canonicè puniri debere, ut dicitur cit. c. 1. h. t. rectè tamen sustinetur doctrina Vallensis, qui docet Vicarium in dato casu *privandum* Vicariatu sic acquisito, quia c. 2. h. t. expressè dicitur: *removeatur*. Unde *ly amistar* in c. 1. refertur *ad eum, qui taliter confert vicariatum*. Coll. 5. Quod Prælati, jurisdictionem suam, etiam *temporalem*, quam habent ab Ecclesia, pretio concedentes alteri, simoniaci sint; quod universaliter procedit, si aliquid exigant pro illis actibus, quos gratis præstare debent ratione sui officii; ita Suarez l. 4. Simon. c. 20. n. 19. Coll. 6. Vicarios, Decanos, Archidiaconos, & similes, qui dant aliquid temporale, pro acquirenda jurisdictione, ac potestate Ecclesiastica, competente tali officio, vel muneri, non tantum simoniacos esse, sed etiam officio sic acquisito; locantes autem pro pecunia
ejus-

ejusmodi officium, potestate illud conferrandi, privandos esse, ut expresse dicitur c. 2. h. t.

ARTICULUS II.

An fructus, & obventiones Ecclesiarum licite locari, & conducì possint pro annuo censu?

599 **R** Esp. posse *ad breve tempus*, ut dicitur c. *querelam* 3. h. t. ubi, qui Ecclesiam sub annuo censu locavit ad septennium; ante lapsum temporis locatorium removens, dictam Ecclesiam eidem restituere jubetur, secundum datam fidem, illud autem *breve tempus*, jure antiquo fuit *septennium*, ut constat ex cit. c. ibi: *ad annum censum tenendum per septennium*; vel saltem non ultra novennium: Hodie autem hoc tempus restrictum est *ad triennium*, & non ultra, per Extravag. *ambitiosa*, de rebus Eccles. alien. vel non alien. inter commun. ubi ea usu recepta est. Circa præsentem materiam quæstio est 1. an prohibitio per textum cit. Extravagantis, quæ prohibet locationem *ultra triennium*, cadat solum super locationem rerum Ecclesie, aut beneficii (ut sunt fundi, prædia) vel etiam fructuum, & obventionum *merè temporalium*? multi apud Barbos. in cit. c. *querelam*, n. 2. affirmant primum, nimirum, quòd cadat solum super *locationem rerum*. Verùm juri conformius est, cadere super locationem rerum, bonorum Ecclesiasticorum, & fructuum, quæ rei Dominium transfertur; cùm Extravagans cit. postquam nominasset bona immobilia, & mobilia pretiosa, expresse loquatur de *locatione omnium rerum, & bonorum Ecclesiasticorum*, nihil (ne quidem excipiens fructus) nisi quæ pro temporis exigentia servando servari non possint, vel sint bona, quorum alienatio in certis casibus est jure permissa.

600 Alii porrò censent in hac locatione fructuum, & obventionum posse considerari, vel *jus percipiendi fructus*; vel solum *commoditatem*, & primum volunt omnino cadere sub prohibitionem (nam illud jus fundatur in titulo Spirituali) non autem *commoditatem*. In quo autem sita sit hæc commoditas? non explicant. Dicit tamen potest, consistere in hoc, quòd, cùm sæpè non nisi molestis expensis pro cultura, & incommodis, ob locorum distantiam,

Monasterium, vel beneficiatus possit percipere fructus ex re, vel fundo suo, conveniat cum altero, ut ipse suis expensis fundum colat, & laboret, ac inde fructus non suo conductoris, sed locatoris nomine percipiat, ac ex illis in tres v. g. partes divisit, unam tertiam pro labore; alteram pro expensis habeat; tertiam verò locatori pendat, in quo apparet commoditas cujusque. Hinc isti dicunt, beneficiarium posse locare fructus sui beneficii, etiam ultra triennium pro censu annuo; imò ad dies vitæ sic, ut in conductorem, seu, locatorium transferatur *sola commoditas* fructuum, non autem jus, seu *utile dominium*; nam Extravagans cit. expresse loquitur de locatione, per quam Dominium transfertur; id quod probabile censet Pirhing, h. t. n. 6. quamquam fateatur oppositum conformius juri; sed contrarium jam in multis provinciis per usum obtinuit.

ARTICULUS III.

An Successor in Ecclesia, vel beneficii teneatur stare locationi ab Antecessore factæ?

A Ffirmativa videtur decisa in c. *quere-* 601 *lam* 3. h. t. ubi ad Pontificem querelam detulit quidam Guilielmus, quòd, cùm sibi, quadam Ecclesia, per ejus Rectorem locata esset usque ad septennium pro pensione annua, præstita simul fide, ab illo Rectore, quòd illi intra hoc tempus nullam injuriam, vel gravamen super ea Ecclesia illaturus erat, postea tamen ante unius anni spatium, Ecclesiam auferre præsumpserit; ad hanc querelam respondet Alexander III. mandando Episcopo Exoniensi, ut, si ita esse constiterit, Rectorem illum compellat, ut præfatam Ecclesiam, dicto G. restituat, & usque ad tempus constitutum, prout inter eos convenit, ipsam eandem Ecclesiam permittat possidere. Ex hac resolutione quidam, ad quæstionem propositam, respondent *affirmativè*, quòd quidem verum est 4. conditionibus concurrentibus, 1. si locatio facta sit nomine Ecclesie, 2. si in hujus utilitatem 3. si census locationis in ejusdem commodum convertatur, 4. Quòd locatio facta sit cum debita juris solemnitate. Sic Gloss. in cit. c. *querelam* V. *Terminum*; Covarr. l. 2. Variar. c. 15. n. 6. Marta de jurisdic. p. 4. casu 98. n. 8. Quaranta in summa Bullarii V. *Alienatio* n. 19. Ex hoc

602 Ex hoc coll. nec Prælatum, nec alium Beneficiarium Successorem in Ecclesia, vel beneficio teneri stare locationi, vel conductioni Prædecessoris, si hic nomine proprio locavit Ecclesie, vel beneficii sui fructus, aut obventiones, in suam locantis utilitatem; quia per commodum suum, eâ locatione quæsitum, non debet præjudicare successoribus: hoc tamen limitatur 1. nisi locasset cum licentia Papæ, & clausula, ne durante tali tempore Conductor molestetur etiam à successoribus. Sic Quaranta cit. n. 39. deinde, nisi aliud habeat loci consuetudo. Sic Aloys. Riccius in Collect. decif. p. 4. collect. 1007. & 1055. Tertio nisi annus locationis jam esset cœptus, factaque impensa necessaria, saltem magnâ parte, ut si terræ jam essent factæ. Sic Bonacin. de contract. d. 3. q. 7. p. ult. n. 10. Piafecius in Praxi nova Episcop. p. 2. c. 5. n. 32. & Baldus in L. Emptorem. C. Locati. n. 7.

603 Si quæras 1. an anno locationis jam cœpto, ubi locator decessit, & successit alius, Conductori saltem, liceat recedere à locatione, invito locatore; ut, si videret parum utilitatis se consecuturum? Respondet Barbof. in cit. c. Querelam n. 6. quod, quibus casibus successor stare tenetur locationi factæ per Antecessorem, vel ab ea recedere potest; in iisdem etiam Colonis, seu Conductor stare teneatur, vel recedere possit; cum non minus onera, quam commoda, debeant esse paria. Not. autem, expensas dici factas in utilitatem Ecclesie, si conversæ fuerunt in rem perpetuò duraturam, ut not. Barbof. cit. n. 5. ex Mascardo, de Probat. conclus. 728.

604 Si quæras 2. an Successor de novo possit exigere pensionem anticipatò solutam Prædecessori, si locationi stare tenetur? Affirmativam tenet Barbof. p. 3. de officio & potestate Episcopi, allegat. 94. n. 5. nullam tamen hujus affert rationem, sed tantum Auctoritatem Gigantis, Card. Tuschi, & Surdi; & omnino sic dicendum, si Prædecessor convertit eam anticipationem in commodum suum. Non enim præjudicare potuit successoribus pro tempore, quo iste talem Ecclesiam, aut beneficium non habet; imo pensionem anticipatò accipere non potuit, nisi verificatâ suppositione, quod in ea administratione Ecclesie; vel possessione tempore locationis maneat. Conductor autem, ne damnum patiatur pro eo, quod antecessori solvit, regressum apud

eum, vel ejus hæredes habet; aut, si nihil adsit, quod recuperet, imputare sibi debet, quod anticipatò pensionem solverit. L. pro hereditariis. c. de Hæredibus. Notandum tamen ex Rebuffo de Privilegiis Scholarium, privil. 26. quod, si beneficiatus locavit fructus sui beneficii, per triennium, vel minus tempus, & illius temporis pecuniam anticipatò accepit, ut in literarum studio vivere, vel gradum sumere possit, etiam si intra hoc tempus decedat, successor in beneficio, locationi ab antecessore factæ, stare teneatur. Quia talis locatio censetur facta in utilitatem Ecclesie. Not. 2. Extra casus à n. 602. exceptos, successorem in beneficio non teneri stare locationi ab antecessore factæ, quando fructus rei locatæ semper pertinent ad eorum utilitatem, prout contingit in habentibus simplex beneficium, vel Canonicatum Ecclesie Cathedralis, vel Collegiatæ. Abbas c. ex literis de probationib. n. 7.

Si quæras 3. an fructus jurisdictionis Ecclesiasticæ pro censu annuo locari possint? R. licet fructus nascentes ex bonis Ecclesiasticis, locari possint ad tempus jure permittuntur (ut dictum est n. 599.) & hoc absque vitio Simonie; cum obventiones hujusmodi nullam rei spiritualis rationem habeant, ut rectè notat Vallenensis h. t. n. 2. secus tamen dicendum esse de fructibus, qui nascuntur ex ipsa jurisdictione Ecclesiastica, si hæc pro pecunia, vel alio temporali quopiam locentur; sic enim locatio contineret Simoniam, ut dicitur c. 3. h. t. & præberetur occasio, ut, dum Sacerdotium annuâ mercede venale exponitur, ad æternæ retributionis præmium consideratio non habeatur, conversis plerumque curis in recuperationem pretii, pro acquisitione expositi, magno subditorum gravamine, ac pressione; ab illis exigendo pretium, pro functionibus spiritualibus, quas tamen (secluso debito justæ sustentationis) gratis præstare teneatur, per c. Non satis, 14. q. 5. & c. Non satis de Simon.

Dices: In Curia Romana pro pecunia quasi venduntur officia Jurisdictionem, & emolumentum temporale habentia, nascens ex eorum administratione v.g. Auditoratus Camerae. 2. Summus Pontifex postulat annatas, id est, integros fructus primi anni ex Episcopatibus, Prælaturis, aliisque beneficiis vacantibus, quorum redditus annui 24. aureorum summam non excedunt; ergo

ergo licitè vendi, ac emi potest jurisdictio Ecclesiastica, habens annexum jus percipiendi fructus temporales. Sed ad 1. solutio constat ex dictis supra: Ad 2. R. annatas non solvi *pro ipso titulo beneficii, aut jure percipiendi fructus*. 1. Quia si beneficium uno anno bis, aut sæpius vacet, & diversis conferatur, annata non nisi semel solvuntur. 2. Quia solum exiguntur tanquam pensio, vel subsidium charitativum,

quod etiam Episcopi licitè petunt; ac etiam in veteri testamento Sacerdotes licitè pendebant, Pontifici solvendo decimas decimarum. Denique Pontifex licite imponit beneficiis pensiones solvendas in alterius gratiam, cur non in commoditatem Camerae suæ Ministrorum, quibus eget ad Ecclesiæ Regimen, ut rectè observat Doctor Philippus Braun, ad Tit. 4. lib. 5. decretal.

QVÆSTIO V.

IN TITULUM V. DE MAGISTRIS, ET NE ALIQUID EXIGATUR PRO LICENTIA DOCENDI.

607

Et *Magistros* hic intelliguntur ii, quibus incumbit onus docendi, assignato ad hoc aliquo beneficio, loco salarii. Cœterum nomen *Magistro* in jure accipitur pro eo, cui præcipua cura alicujus incumbit, ut dicitur L. *cui præcipua*, ff. de Verborum significat. Sic, qui *militibus* præest, *Magister militum*; qui *Equitibus*, *Magister equitum* vocari solet, de quibus, V. potest Gothofred. ad L. *cui præcipua*. Pro cujus intelligentia notandum, jure antiquo in singulis Ecclesiis Cathedralibus constituendum fuisse Magistrum Grammatices, & in Metropolitana Magistrum Theologiæ; nunc jure Trid. etiam in Ecclesiis Cathedralibus, si civitas sit insignis, vel populosa; & in Collegiatis, existentibus in oppido aliquo insigni, etiam nullius Diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, Theologiæ lectorem, eique præbendam deputari debere, quandocumque (exceptâ causâ resignationis, aut cui aliud incompatible annexum non sit) primò vacabit; aut vacans, ad hunc finem, auctoritate Episcopi constitui possit, impostèrum dicenda *præbenda Theologalis*: His addidit Tridentinum sess. 7. de reform. c. 1. ut in Monasteriis quoque Monachorum, ubi commodè fieri potest, habeatur lectio Sacræ Scripturæ, & Abbates, in hoc negligentes, Episcopi locorum, tanquam sedis Apostolicæ delegati, opportunis me-

diis ad id compellant. Officium Theologi, in prædictis Ecclesiis sic constituendi, esse, Sacram Scripturam interpretari, & exponere, declaravit Congreg. Synodi apud Joannem Gallemart. n. 16. Fagnan. in c. 4. h. t. n. 29. ac sufficere, si legatur Theologia Scholastica: Quibus præmissis:

ARTICULUS I.

De Magistris.

PRima constitutio in c. *quoniam* 1. h. t. 608 habet, ut jam diximus, in qualibet Ecclesia Cathedrali, vel etiam Collegiata, si ad hoc sufficientes redditus habeat, providendum esse Magistro de una præbenda, *qui Clericos ejusdem Ecclesiæ, & pauperes Scholares*, Grammaticam gratis doceat. Sic Alexander III. in cit. c. *quoniam* h. t. ex quo colligitur, quod vi cit. c. 1. talis Magister non teneatur docere *gratis alterius Ecclesiæ Clericos*, nisi sint *pauperes*; hinc à divitibus alterius Ecclesiæ potest exigere Stipendium, qui pro talibus docendis præbendam non habet, ut patet ex textu in cit. c. *Quoniam* ibi, *qui Clericos ejusdem Ecclesiæ*. Sed notandum, quòd ea constitutio Alexandri III. in multis Ecclesiis non observata, denuo sub Innocentio III. (ut dicitur in c. *quia nonnulli* 4. h. t.) renovata, confirmata, & aucta fuerit, decernendo insuper; ut in Ecclesia Metropolitana etiam Theologiæ Magister constitueretur, qui sacerdotes, & alios in sacra pagina doceret, & in his præfer-